

De emancipatie van de dommen

Ilja Leonard Pfeijffer

Terwijl het nieuws in Nederland is dat een groep aanhangers van de complottheorie van QAnon, onder aanvoering van de ontspoorde journalist Micha Kat, zeer tegen de zin van de nabestaanden in bloemen legt op kindergraven, omdat ze de overleden minderjarigen beschouwen als slachtoffers van een satanisch pedofielenetwerk, waarvan ook het hoofd van de Nederlandse virusbestrijding lid zou zijn, is de vraag hoe we dit tijdvak kunnen kwalificeren.

De Nederlandse denker Bas Heijne noemt dit de tijd van de **contraverlichting**. Na alle moeite die Descartes, Spinoza, Locke en Voltaire zich hebben getroost om geloof en bijgeloof uit te bannen door meningen te onderwerpen aan feiten en empirie, zijn de **feiten tegenwoordig opnieuw niets meer dan een mening geworden** en is blind geloof in een narratief dat alles zou verklaren wederom in de mode. Het tijdperk van de rede heeft plaatsgemaakt voor een era van obscure theorieën die geen feiten nodig hebben om fanatieke gelovigen te werven. De wetenschap, die ons ooit van geloof, sprookjes en fabeltjes gered heeft, wordt opnieuw met argwaan tegemoet getreden. Even leek de wetenschap haar autoriteit te herwinnen, dankzij het virus, maar de dankbare acceptatie van wetenschappelijke inzichten was van korte duur en inmiddels is ook dat allemaal een complot geworden. Specialisten maken deel uit van de elite en de elite is, net als de duivel vroeger, verantwoordelijk voor al het kwaad in de wereld. Na een kortstondige periode van redelijkheid glijden we weer terug de middeleeuwen in.

Het is zo, ook al is het ingewikkelder. *Cogito ergo sum*, de lijfspreuk van Descartes en het motto van de verlichting, staat ook in de vaandels van alle complotdenkers. Ze denken van zichzelf niet dat ze dom zijn, integendeel, **ze geloven dat zij de enigen zijn die hun verstand gebruiken**. Doordenken moet je. De rede volgen. Zelfstandig zijn. Je niet laten afleiden door de communis opinio. Zoek de feiten naast de officiële feiten. Dus in dit opzicht zou je dit ook de tijd kunnen noemen van **de doorslaande en volledig uit de hand gelopen verlichting**.

Internet is de doorslaggevende factor. In de tijd van Descartes, Spinoza, Locke en Voltaire had uitsluitend de elite toegang tot kennis en tot middelen om hun inzichten te publiceren. Dat voorrecht is de elite kwijtgeraakt. **Tegenwoordig kan iedere nitwit zijn eigen wereldbeeld bij elkaar googelen en heeft iedere charlatan in potentie een miljoenenpubliek.** Kwaliteitsfilters zijn verdampt en elke poging om die in ere te herstellen wordt beschouwd als een poging tot censuur van de elite, die de complotdenkers alleen maar bevestigt in hun gelijk.

De richting die we zijn ingeslagen, voert niet bergafwaarts naar de middeleeuwen, maar naar iets veel ergers: **de emancipatie van de dommen die zichzelf slim vinden.**

Ilya Leonard Pfeijffer

Achtergrond

QAnon is een extreemrechtse complottheorie die de zogenaamde plannen beschrijft van een "deep state" gericht tegen onder meer de Amerikaanse oud-president Donald Trump en diens aanhangers. De naam verwijst naar het pseudoniem "Q", dat gebruikt is op verschillende internetfora door een onbekend ("anonymous") Amerikaans individu of groep van individuen.

Door critici wordt QAnon beschreven als een "ongegronde", "losgeslagen", "feitenvrije" "gestoorde samenzweringcultus". De Amerikaanse QAnon-beweging gelooft heilig dat Donald Trump als enige in staat is de natie te redden van een linkse, satanistische samenzwering. QAnon-gsjamaan Jake Angeli, de man getooid met de berenmuts en de vikinghorentjes speelde een leidende rol in de bestorming van het Capitool op 6 januari jl.

Ook in Nederland groeide de aandacht voor de QAnon-beweging. Ook complotdenker Micha Kat besteedde veel aandacht aan het onderwerp. Kat is een Nederlands complotdenker, publicist en activist. Na een studie klassieke talen en een korte loopbaan als leraar stapte hij over naar de journalistiek. Kat werd met name bekend vanwege (vermeende) misstanden die hij aanvankelijk op zijn website aan de kaak stelde. Steeds vaker gingen de artikelen vervolgens ook over complottheorieën. Kat is ook aanhanger van Holocaustontkenningtheorieën. Een van de meest besproken onderwerpen op de website van Kat is de zaak rondom de inmiddels gepensioneerde secretaris-generaal van Justitie Joris Demmink, die door Kat wordt beschuldigd van seksueel misbruik van minderjarigen en moord.

(Bron: Wikipedia)